

Όταν οι λιγοστοί γενναίοι πρόγονοί μας, έπαιρναν τα όπλα και κήρυτταν την Επανάσταση της 25ης Μαρτίου του 1821, ασφαλώς δεν υποψιάζονταν τα ιστορικά βάρη που έμελλαν να σηκώσουν στους αδύναμους ώμους τους, πέραν των κινδύνων της ένοπλης σύγκρουσης με την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Τα βάρη αυτά οφείλονταν στην ένδοξη καταγωγή τους με τη βαριά κληρονομιά. Και μόνο το όνομα «Έλληνες» ήταν ικανό να γονατίσει ακόμα και τον πιο ανεπτυγμένο λαό. Πόσο μάλλον αυτούς που επιχείρησαν να βγουν στο φως ύστερα από τόσων αιώνων ζοφερά σκοτάδια.

Η Ελληνική Επανάσταση του 1821 ήταν η πρώτη ένοπλη εξέγερση κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας κι αυτό έχει τη δική του, βαρύνουσα σημασία.

Από την πρώτη στιγμή, όταν οι εκπρόσωποι των αγωνιστών συνάχτηκαν στην Επίδαυρο στα 1822, διακήρυξαν την επιθυμία τους να αναστήσουν το **«Ελληνικό Έθνος ύστερα από 22 αιώνων διακοπή»**.

Αν λάβει κανείς υπόψη τις ιστορικές συνθήκες, το βιοτικό και μορφωτικό επίπεδο και εν γένει την εποχή που αυτοί οι λίγοι γενναίοι Έλληνες είχαν το ψυχικό θάρρος αλλά και την ηθική, ιδεολογική και πνευματική ωρίμανση να διαδηλώσουν την πίστη τους ότι είναι συνεχιστές των Ελλήνων με όλα τα συνακόλουθα, πιστεύω πως από κει και πέρα αποτελεί ύβρη για κάθε κάτοικο αυτής της χώρας να αμφισβητεί κανείς και ακόμα πιο πολύ να λοιδορεί και να σαρκάζει αυτό το ιστορικό γεγονός: *ότι δηλαδή αυτοί που είχαν το θάρρος και την ευθύνη να μας ελευθερώσουν από τον τουρκικό ζυγό πίστευαν ότι ανασταίνουν - μαζί με τη χώρα τους- τη διαχρονική Ελλάδα, το ελληνικό έθνος με ό,τι αυτό συνεπάγεται.*

Επομένως, πιστεύω ότι θα πρέπει να θεωρήσουμε αυτή την πρώτη διακήρυξη σαν ιερή παρακαταθήκη προσπαθώντας τουλάχιστον να κατανοήσουμε τι εννοούσαν όλοι αυτοί οι πρόμαχοι και τι σημαίνει αυτό για όλους τους ευεργετηθέντες χάρη στις θυσίες εκείνων των αγωνιστών Έλλήνες από τότε έως σήμερα.

Κάτω από αυτό το πρίσμα θα διαπιστώσουμε ότι το '21 μπορεί να ήταν η κορύφωση -το πρώτο αποφασιστικό βήμα προς την κατάκτηση της εθνικής ανεξαρτησίας-, δεν ήταν όμως η εξαίρεση. Η μετέπειτα ιστορική μας πορεία αποδεικνύει ότι η δίψα για

ελευθερία, δικαιοσύνη, δημοκρατία τελικά υπήρξε και είναι το χαρακτηριστικό γνώρισμα, το DNA του ελληνικού λαού.

Σ' αυτό το πρώτο αποφασιστικό βήμα προς την κατάκτηση της εθνικής ανεξαρτησίας, συνέβαλε και ο μικρός μας τόπος ο μικρός, αλλά μέγας, το Κρανίδι, με την εξέχουσα ηρωική μορφή του Παπαρσένη Κρέστα και των 600 αγωνιστών του.

Όποιος επισκέπτεται το εκκλησάκι του ΆηΣώστη στα Δερβενάκια, μπορεί να δει μπροστά από το ιερό του, το κενotáφιο του Παπαρσένη. Ποιος ήταν αυτός ο ήρωας που έδωσε τη ζωή του για την ελευθερία μας στο μέρος αυτό κατά το 1822 σε ηλικία μόλις 52 χρόνων;

Ήταν ο οπλαρχηγός του Κρανιδίου και ένας λαμπρός αγωνιστής και ήρωας του 1821. Όπως είναι γνωστό, ο Παπαρσένης γεννήθηκε στο Κρανίδι το 1773, βαπτίσθηκε με το όνομα Αλέξανδρος και ήταν γιος του γεωργού Γεωργίου Κρέστα. Αρχικά εντάχθηκε ως δόκιμος μοναχός στην Μονή Ζωοδόχου Πηγής του Πόρου. Όταν χειροτονήθηκε διάκονος από τον Επίσκοπο Δαμαλών (Τροιζήνος) Ιωνά, έλαβε το όνομα Αρσένιος.

Επειδή εκτιμήθηκε πολύ η φιλομάθειά του, αρχικά εστάλη για ανώτερη εκπαίδευση στην περίφημη Σχολή της Δημητσάνας (στους αποφοίτους της οποίας συμπεριλαμβάνεται και ο Οικουμενικός Πατριάρχης Γρηγόριος ο Ε΄) ενώ κατόπιν παρακολούθησε μαθήματα στην ονομαστή Σχολή των Κυδωνιών, το γνωστό σήμερα Αϊβαλί της Μικράς Ασίας.

Μετά την αποφοίτησή του από τη σχολή αυτή πήγε στην Κωνσταντινούπολη, όπου χειροτονήθηκε πρεσβύτερος και έλαβε το οφφίκιο του Αρχιμανδρίτη. Στην συνέχεια, προσελήφθη ως Γραμματέας στα γραφεία του Οικουμενικού Πατριαρχείου και τοποθετήθηκε για κάποιο χρονικό διάστημα στις εξωτερικές υποθέσεις, κατά την προεπαναστατική περίοδο.

Λίγο πριν από το 1818, και επειδή είχε πληροφορηθεί την ύπαρξη προεπαναστατικών διεργασιών, κατεβαίνει στο Κρανίδι, αναλαμβάνοντας το έργο του Δασκάλου στην ιδιαίτερη Πατρίδα του, ταυτόχρονα μ' εκείνο του Ιεροκήρυκα του Ευαγγελίου.

Τότε, ασχολήθηκε εντατικά με την προετοιμασία του υπόδουλου Έθνους για τον επικείμενο μεγάλο ξεσηκωμό, επισκεπτόμενος τα νησιά Σπέτσες και Ύδρα και συνεργαζόμενος με «ομοϊδεάτες» του στα γειτονικά χωριά του «Κάτω Νεχαγιέ» όπως λεγόταν την περίοδο αυτή ο Δήμος Ερμιονίδας.

Στις 26 Νοεμβρίου 1818, μυήθηκε στην Φιλική Εταιρεία, με τον βαθμό του Ιερέα των Φιλικών, από τον Σπετσιώτη πλοιοκτήτη, Φιλικό και μετέπειτα πολιτικό, Γεώργιο Πάνου.

Με την έκρηξη της Επανάστασης του 1821, ο Παπαρσένης δίνει ένα βροντερό «παρών» στο πεδίο των μαχών, με απaráμιλλη μαχητικότητα και πλήρη αυταπάρνηση. Αναδεικνύεται αμέσως οπλαρχηγός των Κρανιδιωτών αλλά και ολόκληρης της Επαρχίας του «Κάτω Νεχαγιέ», (της σημερινής Ερμιονίδας), με τον διορισμό του ως αρχηγού της Ερμιονίδας, που υπογράφηκε στην Ύδρα, στις 25 Μαρτίου 1821.

Συγκαλεί, μαζί με λοιπούς Καπεταναίους της Πελοποννήσου, τη Δημογεροντία Κρανιδίου, την 1η Απριλίου 1821, η οποία, αφού κάλεσε τους υπόδουλους Έλληνες στα όπλα για την απόκτηση της πολυπόθητης Ελευθερίας τους, έδωσε εντολή στον Παπαρσένη να κινηθεί για την απελευθέρωση του Ναυπλίου και, γενικώς, ν' αγωνισθεί όπου η Πατρίδα τον είχε ανάγκη.

Ο Παπαρσένης, κληρικός και συνάμα επαναστάτης, τελεί την Θεία Λειτουργία στο Ναό της Πάνω Παναγίας (Σύναξη της Θεοτόκου) Κρανιδίου, μεταλαμβάνει όλα τα παλληκάρια του και εκδίδει, την ίδια μέρα, διαταγή κίνησης των στρατευμένων. Παίρνει μέρος στην πρώτη πολιορκία του Ναυπλίου από τις Ελληνικές Δυνάμεις.

Συγκεκριμένα, μ' εντολή του Παπαρσένη, το εκστρατευτικό σώμα των Κατωναχαϊτών ξεκίνησε για το Ναύπλιο, χωρισμένο σε τρεις ομάδες από την ξηρά και σε άλλες τρεις ομάδες από την θάλασσα. Ο Παπαρσένης οχυρώθηκε στην ανατολική πλευρά του Παλαμηδίου, μαζί με τους συμπατριώτες του, πολιορκώντας το Ναύπλιο.

Η πρώτη πολιορκία δεν έφερε, για διάφορους λόγους, αποτέλεσμα. Χωρίς καθυστέρηση, ξεκίνησε και η δεύτερη πολιορκία του Ναυπλίου, αφού προηγουμένως έφτασε στο Άργος ο Σπετσιώτης Γκίκας Μπότασης, ο οποίος, μαζί με τον Παπαρσένη και άλλους οπλαρχηγούς, ενθάρρυναν τους στρατιώτες τους να συνεχίσουν με πείσμα την προσπάθεια κατάληψης της Πόλης.

Τον Παπαρσένη τον ξανασυναντάμε ως πρωταγωνιστή και στην τρίτη πολιορκία του Ναυπλίου. Αυτή ξεκίνησε όταν ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης απέστειλε στο Ναύπλιο, ως αρχηγό των Ελλήνων πολιορκητών, τον Νικήτα Σταματελόπουλο, τον ηρωϊκό, Νικηταρά, τον οποίο συνόδευαν πενήντα Καρυτινοί. Αυτός κατέβηκε στην Αργολίδα την 15η Μαΐου 1821 και ξανάρχισε την πολιορκία της Πόλης, έχοντας στο πλευρό του τον Παπαρσένη, τον Σταίκο Σταϊκόπουλο και άλλους ντόπιους οπλαρχηγούς.

Όταν οι Τούρκοι, πεισμένοι από την πείνα, κατευθύνθηκαν προς το Κατόγλιγι' αναζήτηση τροφής, συγκρούσθηκαν με τις Ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις. Ο Παπαρσένης, από

κοινού με τους αδελφούς Νικήτα και Νικόλαο Σταματελόπουλο, τους κατατρόπωσαν, τρέποντας τους σε φυγή.

Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφέρουμε ότι οι επικεφαλής των Ελληνικών Δυνάμεων και υπεύθυνοι για την διεξαγωγή της πολιορκίας, Νικηταράς και Παπαρσένης, αποδέχθηκαν το σχέδιο για «άλωση εξ εφόδου», που πρότεινε ο Αλέξανδρος Υψηλάντης, ο οποίος, από τα τέλη Νοεμβρίου του 1821, είχε καταφθάσει στο Άργος μαζί με τον Κολοκοτρώνη.

Στην έφοδο, που έλαβε χώρα την νύκτα της 3ης προς την 4η Δεκεμβρίου 1821, υπό την αρχηγία του Νικηταρά και με την παρουσία του Δημητρίου Υψηλάντη, συμμετείχε, εκτός των άλλων οπλαρχηγών, και ο Παπαρσένης, επιχειρώντας από ξηρά, μαζί με 150 Κατωναχαϊτες. Στόχος της επίθεσής τους ήταν η γέφυρα του Παλαμηδίου. Η επίθεση δεν πέτυχε διότι, λόγω κακών καιρικών συνθηκών, δεν κατέστη δυνατός ο συντονισμός των Ελληνικών πλοιαρίων.

Πέρα από την πολιορκία του Ναυπλίου, ο Παπαρσένης πολεμά και κατά του Δράμαλη, όταν ο τελευταίος, αποβλέποντας στο να λύσει την πολιορκία του Ναυπλίου, προχώρησε προς το Άργος και στρατοπέδευσε έξω από την Πόλη, στις 12 Ιουλίου 1822. Ο Γέρος του Μοριά, που διέθετε στρατηγικό νου, θέλησε να καθυστερήσει τις εχθρικές δυνάμεις, για να χάσουν πολύτιμο χρόνο και να αυτοεγκλωβισθούν, εάν ήταν δυνατό, στον Αργολικό κάμπο. Στο πλαίσιο της κατάληψης επίκαιρων θέσεων από τους Έλληνες, προκειμένου να πετύχουν αυτόν τον στόχο, μεταξύ άλλων κινήσεων προβλέφθηκε και η ακόλουθη: Ένοπλα τμήματα Κατωναχαϊτών συγκρότησαν ομάδες «κρούσης και άμυνας», υπό την αρχηγία και καθοδήγηση του Παπαρσένη, των Μητσαίων (Γιάννη και Σταμάτη) από την Ερμιόνη, αλλά και των Κρανιδιωτών Αναγνώστη Ζέρβα και Νικολάου Λάμπρου. Οχυρώθηκαν στο χωριό Στεφάνι, έξω από το Χαρβάτι (τις σημερινές Μυκήνες), για να ελέγχουν τον ανεφοδιασμό του Δράμαλη από την Κόρινθο και, κυρίως, τα στενά των Δερβενακίων, σε συνεργασία πάντοτε με τον Νικηταρά. Ο Δράμαλης παγιδεύτηκε στο Άργος αλλά, τελικώς, αποφάσισε να γυρίσει στην Κόρινθο από τον ίδιο δρόμο, λόγω καταπόνησης του στρατού του, και ενώ ήδη προετοιμάζε κρυφά τα επόμενα σχέδιά του. Στον δρόμο του προς την Κόρινθο, θα λύσει την πολιορκία του Ναυπλίου, στις 12 Ιουλίου 1822.

Ο Κολοκοτρώνης, που αντιλήφθηκε εγκαίρως ότι ο Δράμαλης θα επέστρεφε στην Κόρινθο, έσπευσε να οχυρώσει καίριες θέσεις στην διαδρομή Άργους – Κορίνθου. Στον Άγιο Σώστη έσπευσαν, με εντολή του Κολοκοτρώνη, ο Νικηταράς, ο Παπαρσένης, οι Μητσαίοι, ο Υδραίος Δημήτριος Κριεζής και άλλοι πολέμαρχοι, οι οποίοι οχυρώθηκαν εκεί. Στις 26

Ιουλίου 1822, στο στενό του Δερβενακίου (Αγριλόβουνο και Παναγορράχη), κοντά στον Άγιο Σώστη, και ακολούθως στην στενωπό του Αγιονορίου, όπου ο Δράμαλης βρήκε προσωρινά διέξοδο, στις 28 του ίδιου μήνα, οι Έλληνες συνέτριψαν τους Τούρκους. Το αποτέλεσμα ήταν ότι ο Δράμαλης έφτασε ηττημένος στην Κόρινθο, όπου στα τέλη Οκτωβρίου απεβίωσε, ο Κολοκοτρώνης ανακηρύχθηκε, ύστερα από απαίτηση των οπλαρχηγών, Αρχιστράτηγος της Πελοποννήσου, ενώ ο Παπαρσένης προσέθεσε νέα ανδραγαθήματα στο, ήδη πλούσιο, ιστορικό των Αγώνων του για την Ελευθερία της Πατρίδας.

Στην συνέχεια, ο Παπαρσένης, μαζί με τους Κατωναχαΐτες στρατοπέδευσε εκ νέου στο Κατζίγκρι και πήρε μέρος, για τελευταία φορά, στην τέταρτη πολιορκία του Ναυπλίου. Όταν, στα μέσα Οκτωβρίου του 1822, ο Ντελή Αχμέτ καταφέρνει να εφοδιάσει το Ναύπλιο, επειδή βρήκε αφύλακτα τα στενά των Δερβενακίων, ο Κολοκοτρώνης διατάσσει αμέσως να τοποθετηθούν φρουρές στην περιοχή. Ειδικά στο χωριό Δερβενάκι οργανώθηκε καταυλισμός, για να εμποδισθεί η διόδος των Τούρκων μέσω αυτού του στενού περάσματος, από 250 Αρκάδες, 100 πολεμιστές από το Κουτσοπόδι και ένα μικρό τμήμα των Κρανιδιωτών υπό τον Παπαρσένη. Ο Κολοκοτρώνης είχε αντιληφθεί, και πάλι εγκαίρως, ότι ο Ντελή Αχμέτ ετοιμαζόταν για κάθοδο, με πολύ στρατό, από την Κόρινθο στο Ναύπλιο, οπότε ετοίμασε την αποστολή 6.000 ανδρών για να εμποδίσουν τους Τούρκους να διαβούν την στενωπό του Αγίου Σώστη. Για τον σκοπό αυτό, διέταξε να φυλαχθούν σωστά τα στενά από τους Νικηταρά, Παπαρσένη, Κολιό, Μπακόπουλο και τον Χατζηχρήστο. Συγκεκριμένα, η διαταγή του Γέρου του Μοριά ήταν να κατασκευασθούν μόνιμα ταμπούρια και τρεις πύργοι σε ικανή απόσταση ο ένας από τον άλλον. Την φύλαξη του περάσματος ανέλαβαν ο Νικηταράς και ο Παπαρσένης.

Σαν από ένστικτο, την προηγούμενη ημέρα της μάχης, ο Παπαρσένης φέρεται να είπε στον Νικηταρά:

«Αύριο το κεφάλι μου θα μείνει εδώ· όμως σπειρί σιτάρι δεν θα περάσει δια το Ναύπλιον».

Ενώ το πρωί της 27ης Νοεμβρίου 1822 η επίθεση των Τούρκων αποκρούσθηκε, την νύκτα της 27ης προς την 28η Νοεμβρίου μια ομάδα 150 περίπου Οθωμανών κατάφερε, μέσ' από ένα αφύλακτο μονοπάτι, να φθάσει στον Άγιο Σώστη και να αιφνιδιάσει τον Παπαρσένη και τα παλληκάρια του. Στο πεδίο της μάχης έπεσε ο Παπαρσένης, που δέχτηκε μια σφαίρα στο κεφάλι. Μάλιστα, το κεφάλι του, όπως και αυτό του ανεψιού του, Παντελή ή Μιχελή

Χρυσίνα, τα είχε πάρει ως τρόπαιο ένας Οθωμανός ιππέας. Ο Φωτάκος, υπασπιστής του Κολοκοτρώνη, τον κυνήγησε, με αποτέλεσμα να τον εξαναγκάσει τελικώς να πετάξει τα κεφάλια, τα οποία ακολούθως περιμάζεψε και τα πήγε στον Άγιο Σώστη. Στον λόγο του, στην εξόδιο ακολουθία του Παπαρσένη, ο Κολοκοτρώνης τόνισε, μεταξύ άλλων, πόσο μεγάλο κενό αφήνει στον Αγώνα του Γένους ο χαμός του Ηρωϊκού Κρανιδιώτη Ιερωμένου και συναγωνιστή του.

Αγαπητοί συμπατριώτες μου, δύο είναι πιστεύω, τα σημαντικά συμπεράσματα, τα οποία μπορούμε και οφείλουμε να συναγάγουμε από τον ηρωική ζωή και τον μαρτυρικό θάνατο του Παπαρσένη:

A. Η ζωή και, κατ' εξοχήν, ο ηρωϊκός θάνατος του Παπαρσένη συνθέτουν εμβληματικές αιματοβαμμένες ψηφίδες της ανεκτίμητης προσφοράς και συμβολής της Ορθόδοξης Εκκλησίας μας και του Ιερού Κλήρου της στους Αγώνες του Λαού μας και του Έθνους μας για την υπεράσπιση της Πατρίδας μας.

Εμείς, οι Έλληνες, έχουμε Ιερό Χρέος ν' αναγνωρίζουμε, στο διηκεές, και να σεβόμαστε, στο ακέραιο, την αδιαμφισβήτητη αλήθεια της προσφοράς και της συμβολής της Ορθόδοξης Εκκλησίας και του Ιερού Κλήρου της στην υπεράσπιση της Πατρίδος, όπως άλλωστε η αλήθεια αυτή καταγράφεται, με ιστορικώς αμάχητα τεκμήρια, και αποτυπώνεται, εμμέσως πλην σαφώς, σε όλα, ανεξαιρέτως, τα Δημοκρατικά μας Συντάγματα.

B. Η Ελευθερία συνιστά για κάθε Έλληνα βιωματική αξία, της ίδιας της ύπαρξής του και είμαστε έτοιμοι να την υπερασπισθούμε έναντι οιασδήποτε επιβουλής.

Μπορεί λοιπόν πολλοί να διεκδικούν την κληρονομιά της ελληνικότητας -συχνά δικαιολογημένα-, όμως όπως και να το κάνουμε ακόμα και το όνομα Ελλάδα-Έλλην όπως και ο τόπος όπου συνεχίζουν να κατοικούν οι Έλληνες, όλα αυτά μας καθιστούν λίγο περισσότερο κληρονόμους απ' οποιονδήποτε άλλον.

Το πρόβλημα είναι τι κάνουμε εμείς γι' αυτό; Εάν έχουμε συνειδητοποιήσει τη σημασία και το βάρος αυτής της κληρονομιάς και πώς τη μετουσιώνουμε δημιουργικά μέσα στις σύγχρονες συνθήκες ζωής, σκέψης και δράσης.

Έτσι λοιπόν είτε θα αποφασίσουμε να σκύψουμε όλοι μαζί επάνω στο αληθινό, στο ουσιαστικό 1821 και να ξαναξεκινήσουμε όλοι μαζί οικοδομώντας τη νέα Ελλάδα, όχι αποκλειστικά -όπως το κάναμε έως τώρα- με τα μοντέλα και τις σκέψεις των ξένων αλλά με τα δικά μας, αυτά που οι ρίζες τους χάνονται στα βάθη των αιώνων, είτε ξεριζωμένοι θα

παρασυρθούμε από τα μποφόρ που μας περικυκλώνουν, θα γίνουμε φρόκαλα στη διάθεση των ανέμων, απρόσωπα υλικά στα εργοστάσια της Νέας Τάξης που είναι η σύγχρονη εκδοχή του Σατραπισμού, της Απολυταρχίας και της Βαρβαρότητας, έννοιες που εκ προΐμιου φοβούνται το εκτυφλωτικό φως της ελληνικότητας.

Ας είναι αιωνία η μνήμη του μεγάλου μας Παπαρσένη και των 600 παληκαριών του.